

**STICHTING PENSIOENFONDS
NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN**

JAARRAPPORT 2008

INHOUD

A. Kerncijfers	2
B. Bestuur en functionarissen	4
C. Jaarverslag van het bestuur	6
– ANALYSE RESULTAAT	7
– ALGEMEEN	7
– BELEGGINGEN	8
D. Jaarrekening	12
– BALANS PER 31 DECEMBER 2008	13
– STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2008	15
– KASSTROOMOVERZICHT	16
– TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE JAARREKENING	17
– TOELICHTING OP DE BALANS	20
– TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	22
E. Overige gegevens	23
– STATUTAIRE WINSTBESTEMMING	24
– ACCOUNTANTSVERKLARING	25

A. Kerncijfers

Deelnemers

	2008	2007	2006	2005	2004*
Aantallen ultimo					
Mannelijke deelnemers	-	-	-	-	27
Vrouwelijke deelnemers	-	-	-	-	10
Totaal	-	-	-	-	37

* voor overdracht risicoverzekering aan Nationale-Nederlanden

Reserves

(Bedragen x € 1.000)	2008	2007	2006	2005	2004**
Reserves	5.233	5.713	6.247	6.766	6.890

**na overdracht risicoverzekering aan Nationale-Nederlanden en afkoop herverzekering

Beleggingen en opbrengsten

(Bedragen x € 1.000)	2008	2007	2006	2005	2004
Beleggingen en liquide middelen	5.554	6.296	6.676	7.123	7.894
Directe beleggingsopbrengsten	206	224	232	262	294
Indirecte beleggingsopbrengsten	- 285	- 136	-84	320	255
Beleggingsrendement in % inclusief winsten en verliezen op beleggingen	-1,50	1,40	2,28	8,51	7,18
Benchmark	-0,65	2,10	2,41	8,30	8,33

Indexatie en saldo boekjaar

(Bedragen x € 1.000)	2008	2007	2006	2005	2004
Indexatie uitkeringen in % op 1 januari volgend boekjaar	2,03	3,50	3,70	4,00	3,86
Saldo boekjaar	- 480	- 534	-519	-124	- 677

B. Bestuur en functionarissen

Bestuur

Het bestuur is vanuit de Nederlandse Orde van Advocaten belast met het besturen van het pensioenfonds, dat als statutaire vestigingsplaats Den Haag heeft. Het pensioenfonds kent in verband met de beëindiging van de risicoregeling per 1 januari 2000 geen actieve deelnemers meer. Het vermogen dat na de overdracht van de verplichtingen van het pensioenfonds nog resteert - en het rendement op dat vermogen - worden aangewend voor toeslagen op de nabestaandenpensioenen die voor 1 januari 2000 reeds zijn ingegaan. Het bestuur houdt - op basis van actuariële berekeningen - nauwlettend in de gaten of een zelfstandig fonds gerelateerd aan de kosten- en batenverhouding opportuun blijft.

Op verzoek van de Orde is het bestuur van het pensioenfonds ook sinds jaar en dag betrokken bij twee mantelcontracten ten behoeve van de advocatuur. Het eerste mantelcontract betreft de verzekering van het arbeidsongeschiktheidsrisico welke verzekering bij Movir is ondergebracht. Het tweede mantelcontract betreft de pensioenverzekering die het pensioenfonds in samenwerking met BaliePlus heeft ontwikkeld. Dat mantelcontract is ondergebracht bij Achmea. Het bestuur van het pensioenfonds wordt bij de periodieke besprekingen over de mantelcontracten geadviseerd door de actuaris van het pensioenfonds.

Samenstelling van het bestuur

Aan het einde van het verslagjaar was het bestuur als volgt samengesteld:

Mr. O.F. Blom, voorzitter

Mr. H.J.R. Reinders, secretaris

Mr. S.A. Tan, penningmeester

In verband met de beperkte activiteiten van het pensioenfonds, is niet voorzien in twee vacatures in het bestuur.

Actuaris

Towers Perrin te Amsterdam

Accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Rotterdam

Administrateur

Syntrus Achmea Pensioenbeheer B.V. te Tilburg

Vermogensbeheerder

Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V. te De Meern

C. Jaarverslag van het bestuur

Met genoegen brengen wij u hiermee verslag uit over het boekjaar 2008.

Analyse resultaat

De samenstelling van het resultaat over 2008 en 2007 en de wijzigingen daarin blijken uit het volgende overzicht (in duizenden euro's):

	2008	2007	Wijziging
Resultaat op interest	181	203	- 22
Resultaat op kosten	- 52	- 45	- 7
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Indirecte beleggingsopbrengsten	- 129	- 158	- 29
Verhoging pensioenaanspraken 1 januari volgend jaar	- 285	- 136	- 149
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Verhoging pensioenaanspraken 1 januari volgend jaar	- 324	- 556	232
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Resultaat boekjaar	- 480	- 534	54

Algemeen

Per 1 januari 2000 is de Verordening weduwen, weduwnaars en wezen ingetrokken op initiatief van de Algemene Raad, op grond van het daartoe strekkende besluit van het College van Afgevaardigden op 23 juni 1999.

De pensioenregeling bood uitsluitend nabestaandenpensioen ten behoeve van de nabestaanden van overleden deelnemers en voorzag niet in opbouw van ouderdomspensioen.

Het bestuur heeft vervolgens besloten de ingegane weduwen-, weduwnaars- en wezenuitkeringen met ingang van 1 januari 2000 over te dragen aan een verzekeringsmaatschappij, Nationale-Nederlanden. Het betreft alle verplichtingen die het pensioenfonds jegens de uitkeringsgerechtigden heeft ter zake van weduwen-, weduwnaars- en wezenuitkeringen.

Ten aanzien van de arbeidsongeschikte advocaten die op 1 januari 2000 ziek of arbeidsongeschikt waren en in aanmerking komen voor premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid, heeft het pensioenfonds de dekking van het overlijdensrisico herverzekerd voortgezet tot en met 31 december 2004. Deze premievrijstellingen en de dekking van het overlijdensrisico zijn per 1 januari 2005 bij Nationale-Nederlanden ondergebracht.

Door het pensioenfonds en BaliePlus ontwikkelde vrijwillige alternatief

In samenwerking met BaliePlus hebben het bestuur en de adviseurs van het pensioenfonds een alternatief ontwikkeld voor de verplichte risicoregeling. Een vrijwillige pensioenverzekering, inclusief een oudedagsvoorziening, toegespitst op de wensen van de advocatuur. Op basis vergelijking van de voorwaarden en de tarieven is deze vrijwillige pensioenverzekering ondergebracht bij Centraal Beheer, thans Achmea.

Vermogen pensioenfonds

Het pensioenfonds beschikt na de overdracht van de verplichtingen van de ingegane uitkeringen aan Nationale-Nederlanden over een algemene reserve en een beleggingsreserve, voor het opvangen van beleggingsrisico's. De algemene reserve is met name bedoeld voor de financiering van de jaarlijkse verhogingen van de uitkeringen. Per 1 januari 2008 bedraagt de reserve € 5.039.860. Per 31 december 2008 is de reserve afgenomen tot € 4.560.107. De beleggingsreserve is gedaald van € 673.425 per 1 januari 2008 naar € 673.302 per 31 december 2008. Op grond van een bestuursbesluit wordt met ingang van 2002 de beleggingsreserve gebaseerd op een inschatting van de mogelijke verliezen van de aanwezige beleggingen.

Het vermogen is in 2008 afgenomen door het negatieve resultaat van € 479.876. Dit negatieve resultaat is ontstaan doordat de beleggingsopbrengsten (ad -€ 104.725) niet toereikend waren voor de dekking van de koopsom (ad € 323.888) voor de verhoging van de uitkeringen per 1 januari 2008 alsmede voor de dekking van de administratiekosten ten bedrage van € 51.713.

Verhoging van de uitkeringen

Het bestuur van het pensioenfonds gaat jaarlijks na of – op grond van de financiële positie van het pensioenfonds – de ingegane pensioenen kunnen worden verhoogd, en zo ja in welke mate. Bij een verhoging van de ingegane pensioenen maakt het pensioenfonds de benodigde koopsom over aan Nationale-Nederlanden. De verzekeraar past de jaarlijkse verhogingen toe en informeert de uitkeringsgerechtigden namens het pensioenfonds over de verhoging.

Verhoging van de uitkeringen per 1 januari 2009

Op grond van de financiële positie heeft het bestuur de verhoging per 1 januari 2009 vastgesteld op 2,03%.

Beleggingen

Economie en financiële markten

De financiële sector in grote problemen

Het hele jaar 2008 stond in het teken van de wereldwijde financiële crisis. De situatie bij veel financiële instellingen verslechterde in een kort tijdsbestek en het systeem schudde op haar grondvesten. Er kwam een einde aan het zelfstandig voortbestaan van een fors aantal financiële instellingen, met als dieptepunt het faillissement van Lehman Brothers. Daarnaast deden veel instellingen een beroep op de centrale banken of overheden voor financiële ondersteuning. De totale verwachte verliezen voor financiële instellingen zijn gedurende 2008 continu naar boven bijgesteld en wereldwijd opgelopen tot meer dan USD 1 biljoen. De terughoudendheid van banken om geld uit te lenen belemmert de economische groei wereldwijd.

Diverse landen in recessie

Het uitbreken van een kredietcrisis werd vorig jaar als een van de risico's gezien. Daarnaast werd wereldwijd een afkoeling van de economische groei verwacht. Dit bleek in de eerste helft van 2008 ook het geval te zijn. Optimisten wezen op stabiliserende factoren die een recessie zouden kunnen voorkomen, zoals de gezonde financiële positie van het bedrijfsleven en de fiscale stimulansen die waren aangekondigd. Maar de kredietcrisis kwam er toch. Vooral het faillissement van Lehman Brothers bleek grote gevolgen te hebben. De kredietmarkten bevroren als gevolg van de vertrouwenscrisis en de wereldeconomie kwam tot stilstand. De Verenigde Staten zijn nu officieel in recessie, net als diverse Europese landen en Japan. Opmerkelijk was de grote snelheid waarmee de gebeurtenissen elkaar in 2008 opvolgden en de heftigheid waarmee financiële markten reageerden.

Gevoerd beleid

Portefeuillewaarde

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

(bedragen in miljoenen euro's)	2008		2007	
	Bedrag	percentage	bedrag	percentage
Aandelen	0,8	14,3%	1,1	17,8%
Vastrentende waarden	4,7	85,7%	5,0	82,2%
Totaal	5,5	100,0%	6,1	100,0%

Performance

Over het gehele jaar 2008 bedroeg het rendement van de portefeuille $-1,50\%$ ten opzichte van het benchmarkrendement van $-0,65\%$. Onderstaande tabel geeft de performance weer uitgesplitst naar de verschillende categorieën waarin voor het pensioenfonds wordt belegd.

	Portefeuille 2008	Benchmark 2008
Aandelen	$-43,85\%$	$-43,65\%$
Vastrentende waarden	$8,75\%$	$9,14\%$
Totaal	$-1,50\%$	$-0,65\%$

Tactische Asset Allocatie

Het fonds voert een tactisch asset allocatie beleid ("TAA-beleid") uit. De beleggingsportefeuille omvatte aan het begin van het jaar een beperkte overweging op aandelen ten koste van obligaties. Na de daling van de aandelenmarkten in 2007 leken aandelen ondanks de minder gunstige economische vooruitzichten beter gewaardeerd dan obligaties. De financiële crisis zette echter onverwacht hard door en had een zware impact op de financiële markten. Eind augustus werd besloten een groot deel van het surplus aan aandelen af te bouwen. De reden hiervoor was het toegenomen risico van gedwongen verkopen ("deleveraging"), dit ondanks de relatief aantrekkelijke waardering en de aangekondigde maatregelen om de crisis en stagnerende economie te lijf te gaan. De overweging op aandelen werd tot het eind van het jaar gehandhaafd. Per saldo werd met het TAA-beleid een behoorlijk negatief resultaat behaald.

Vastrentende waarden 2008

De financiële markten kenmerkten zich in 2008 door een grote mate van angst en onzekerheid. Dit leidde tot een sterke stijging van volatiliteit. Per saldo stegen de koersen van staatsleningen in zowel de Eurozone als de Verenigde Staten. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door lagere inflatieverwachtingen. Daarnaast zagen beleggers staatsleningen als veilige belegging.

De markt voor bedrijfsobligaties had het in 2008 heel moeilijk. Onder invloed van de kredietcrisis liepen de risicopremies van bedrijfsobligaties op tot niet eerder vertoende niveaus. Deze

risicopremies zijn de opslagen die bedrijven moeten betalen bovenop de rente voor staatsleningen. De financiële sector werd het zwaarst geraakt.

De positie in bedrijfsobligaties en met name die in de financiële sector hadden een sterk negatief effect op de waarde van de portefeuille. De resultaten op staatsobligaties konden dit onvoldoende compenseren.

De beleggingen in obligaties met een hoog risico lieten in 2008 een sterk negatief rendement zien. Het resultaat op deze beleggingen was beter dan het benchmarkrendement. Dit positieve relatieve rendement werd veroorzaakt door onder meer onderwegingen in slecht presterende sectoren als de automobielsector en de huizenbouw.

De beleggingen in obligaties van opkomende landen lieten in 2008 eveneens een sterk negatief rendement zien. Het resultaat op deze beleggingen was aanzienlijk slechter dan het benchmarkrendement. Dit negatieve relatieve rendement werd veroorzaakt door onder meer onderwegingen in obligaties van landen welke gekoppeld zijn aan de US Treasury markt.

Aandelen

Voor de aandelenmarkten was 2008 een zeer slecht jaar. De Europese, Amerikaanse en Japanse aandelenmarkten sloten het jaar respectievelijk 45%, 36% en 26% lager af ten opzichte van 2007 (gemeten in euro's). De aandelenmarkt in de regio Pacific ex Japan en de opkomende landen lieten een nog negatiever rendement zien van respectievelijk 50% en 51%. Als gevolg hiervan daalde het percentage van aandelen in het totale vermogen van het fonds sterk. Alle bedrijfssectoren sloten het jaar af met een negatief resultaat, met name de financiële en cyclische sectoren.

De aandelenportefeuille kende uiteindelijk een sterk negatief rendement, wat hoger was dan het benchmarkrendement. Belangrijkste reden voor deze outperformance was het selectieve beleid in momentum- en dure groeiaandelen en de voorkeur voor kwaliteitsbedrijven met sterke balansen en hoge marges.

Corporate governance

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Het pensioenfonds is een wereldwijde aandelenbelegger en heeft ervoor gekozen het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen over te dragen aan Syntrus Achmea Vermogensbeheer. Zo is het fonds in staat wereldwijd te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin wordt belegd. Syntrus Achmea maakt bij het uitoefenen van het stemrecht gebruik van de stemanalyses en stemadviezen van het bureau Riskmetrics Institutional Shareholders Services (ISS). ISS houdt rekening met internationaal geaccepteerde corporate governance-codes zoals die van de OECD en het ICGN (International Corporate Governance Network). Daarnaast houdt ISS in iedere afzonderlijke markt rekening met de lokale wet- en regelgeving, waaronder regels voor corporate governance.

Verantwoording stemactiviteiten

Het pensioenfonds stemde in 2008 op 562 aandeelhoudersvergaderingen, waarin 6.209 agendapunten werden behandeld. Op de website van Syntrus Achmea staat vermeld hoe het pensioenfonds per aandeelhoudersvergadering heeft gestemd. Elk kwartaal publiceert het pensioenfonds daarnaast een verslag op de website. Hierin bespreekt het de stemactiviteiten en actuele ontwikkelingen op het gebied van corporate governance.

Ook in het afgelopen jaar waren beloningen van bestuurders een belangrijk agendapunt bij aandeelhoudersvergaderingen. Bij Philips stemden de aandeelhouders voor het eerst in de Nederlandse geschiedenis tegen een beloningspakket. Aandeelhouders lieten ook van zich horen op de jaarvergadering van Fortis. Hierin kwam de toekenning van een hogere bonus aan bestuursvoorzitter Votron aan de orde. Corporate Express haalde onder druk van aandeelhouders

haar beloningsvoorstel van de agenda. Bij Vastned Retail verwierpen de aandeelhouders het voorstel voor toekenning van een retentiebonus. Ook de toekenning van een retentiebonus aan enkele bestuurders van Royal Dutch Shell stuitte op weerstand van aandeelhouders. Niet alleen aandeelhouders, ook de politiek hield zich bezig met beloningen van bestuurders. Zo werd eerder dit jaar het wetvoorstel "Belastingheffing Excessieve Beloningsbestanddelen" goedgekeurd.

Toekomst pensioenfonds

Het bestuur van het pensioenfonds evalueert van tijd tot tijd of het zinvol is om de activiteiten van het pensioenfonds voort te zetten. Het trekt daarbij aan de bel als de kosten-batenverhouding daartoe aanleiding geeft. Het bestuur heeft in dat licht op 11 november 2008 het principebesluit genomen om ultimo 2009 op nader te bepalen voorwaarden de activiteiten van het pensioenfonds te beëindigen, rekening houdend met de situatie op de financiële markten. In 2009 is een en ander aan de Algemene Raad voorgelegd. De Algemene Raad heeft met het besluit ingestemd. Eind 2009 heeft conform de Statuten het College van Afgevaardigden op voorspraak van het pensioenfondsbestuur besloten de stichting te ontbinden per 30 juni 2010.

Dit betekent dat 2009 in het teken van de liquidatie staat.

Den Haag, 2009.

Het bestuur

D. Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2008 na bestemming saldo
(in euro's)

<i>Activa</i>	31-12-2008	31-12-2007
1. Beleggingen		
1.1. Obligaties	4.738.460	4.988.747
1.2. Leningen op schuldbekentenis	-	3.655
1.3. Aandelen	797.824	1.096.130
1.4 Overige beleggingen	- 3.421	27.210
	<hr/>	<hr/>
	5.532.863	6.115.742
2. Vorderingen	-	3.083
3. Liquide middelen	20.977	179.767
	<hr/>	<hr/>
	5.553.840	6.298.592
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

<i>Passiva</i>	31-12-2008	31-12-2007
4. Stichtingskapitaal	45	45
5. Reserves		
5.1. Algemene reserve	4.560.107	5.039.860
5.2. Beleggingsreserve	673.302	673.425
	<hr/>	<hr/>
	5.233.409	5.713.285
6. Schulden op korte termijn		
6.1. Verzekeringsmaatschappijen	278.570	559.978
6.2. Overige schulden	41.816	25.284
	<hr/>	<hr/>
	320.386	585.262
	<hr/>	<hr/>
	5.553.840	6.298.592
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2008*(in euro's)*

	2008	2007
Directe beleggingsopbrengsten	205.750	223.664
Indirecte beleggingsopbrengsten	- 285.107	- 135.669
Kosten vermogensbeheer	- 24.918	- 20.663
	<hr/>	<hr/>
7. Beleggingsresultaten	- 104.275	67.332
8. Koopsom indexatie Nationale-Nederlanden	- 323.888	- 556.407
9. Administratiekosten	- 51.713	- 44.537
	<hr/>	<hr/>
Saldo boekjaar	- 479.876	- 533.612
	<hr/>	<hr/>
Bestemming saldo boekjaar:		
mutatie beleggingsreserve	- 123	- 115.204
mutatie algemene reserve	- 479.753	- 418.408
	<hr/>	<hr/>
	- 479.876	- 533.612
	<hr/>	<hr/>

KASSTROOMOVERZICHT*(in euro's)*

	2008	2007
Kasstroomoverzicht uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen beleggingen	4.112.557	5.752.910
Directe beleggingsopbrengsten	205.750	223.664
Aankopen en verstrekkingen beleggingen	- 3.851.612	- 5.498.753
Overige mutaties	36.827	146.850
Kosten vermogensbeheer	- 24.918	- 20.663
	<hr/>	<hr/>
	478.604	604.008
 Kasstroomoverzicht uit operationele activiteiten		
Administratiekosten	- 51.713	- 44.537
Koopsom indexatie Nationale-Nederlanden	- 323.888	- 556.407
Mutatie vorderingen	3.083	190.332
Mutatie overige schulden	- 264.876	- 37.567
	<hr/>	<hr/>
	- 637.394	- 448.179
 Mutatie liquide middelen	 - 158.790	 155.829
Saldo liquide middelen 1 januari	179.767	23.938
	<hr/>	<hr/>
Saldo liquide middelen 31 december	20.977	179.767

TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE JAARREKENING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's.

De activa en passiva worden gewaardeerd op kostprijs, tenzij anders is vermeld. Voor zover noodzakelijk, wordt op vorderingen een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van activa en passiva

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de rapporteringsvaluta euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Toelichting op kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Beleggingen

Voor de beleggingen van het fonds worden de volgende waarderingssystematieken gehanteerd.

<i>Beleggingen</i>	<i>Waarderingssystematiek</i>
Obligaties	Beurswaarde
Aandelen	Beurswaarde

Algemene reserve

Deze bestemmingsreserve wordt aangewend voor de financiering van toekomstige verhogingen van de aan Nationale-Nederlanden overgedragen ingegane uitkeringen voor zover en voor zolang de middelen van het fonds dit toelaten. Het bestuur van het pensioenfonds streeft ernaar de pensioenuitkeringen jaarlijks te verhogen op basis van de ontwikkeling van de prijzen, zodat de uitkeringen minimaal hun koopkracht behouden. De koopsom van de verhoging van de ingegane uitkeringen per 1 januari volgend op het boekjaar wordt in het boekjaar als last verantwoord.

Het saldo van het boekjaar wordt gemuteerd in deze reserve, na de benodigde mutatie van de beleggingsreserve.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve wordt als buffer voor waardedalingen van zowel zakelijke waarden als vastrentende waarden aangehouden.

Voor de zakelijke waarden wordt een buffer aangehouden van 25% van de actuele waarde.

De benodigde buffer voor de op te vangen waardedaling voor de vastrentende waarden is bij een marktrente van 4% of lager gelijk aan 10% van de waarde van die beleggingen, bij een marktrente van 5% gelijk aan 5% van de waarde van die beleggingen, terwijl bij een marktrente van 6% of hoger geen buffer aanwezig hoeft te zijn. Voor tussenliggende waarde voor de marktrente wordt de buffer verkregen door middel van lineaire interpolatie.

Resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld worden baten en lasten verwerkt in het resultaat van het jaar, waarop zij betrekking hebben.

Beleggingen

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan alle aan het boekjaar toe te rekenen inkomsten uit beleggingen, zijnde dividend van aandelen en de aan het boekjaar toe te rekenen rentebedragen van obligaties, leningen op schuldbekentenis en liquide middelen.

Onder indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de verandering in de waarde van beleggingen.

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies en valutaverschillen.

Liquidatie

Het bestuur heeft het besluit genomen tot liquidatie, medio 2010. De Algemene Raad heeft met het besluit ingestemd. Eind 2009 heeft conform de Statuten het College van Afgevaardigden op voorspraak van het pensioenfondsbestuur besloten de stichting te ontbinden per 30 juni 2010. Dit heeft als gevolg dat activa op liquidatie waarden worden gewaardeerd. Gezien de aard van de activa, leidt dit niet tot een andere waardering ten opzichte van voorgaande jaren.

TOELICHTING OP DE BALANS

(in euro's)

1. Beleggingen

Categorie	Transacties 2008					Stand ultimo 2008
	Stand ultimo 2007	Aankopen/verstrekkingen	Verkopen/uitfotingen/aflossingen	Waarde-mutaties	Overige mutaties	
1.1. Obligaties	4.988.747	3.475.249	3.918.510	199.170	- 6.196	4.738.460
1.2. Leningen op schuld-bekentenis	3.655	-	3.741	86	-	-
1.3. Aandelen	1.096.130	376.363	190.306	-484.363	-	797.824
1.4. Overige beleggingen	27.210	-	-	-	-30.631	-3.421
Totaal	6.115.742	3.851.612	4.112.557	-285.107	-36.827	5.532.863

1.4. Overige beleggingen

	31-12-2008	31-12-2007
Liquide middelen beleggingen	- 3.421	27.210

2. Overige vorderingen

	31-12-2008	31-12-2007
Kosten vermogensbeheer	-	3.083

De vordering heeft een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.

5.1. Algemene reserve

	2008	2007
Stand 1 januari	5.039.860	5.458.268
Uit bestemming saldo	- 479.753	- 418.408
	<hr/>	<hr/>
Stand 31 december	4.560.107	5.039.860

5.2. Beleggingsreserve

	2008	2007
Stand 1 januari	673.425	788.629
Uit bestemming saldo	- 123	- 115.204
	<hr/>	<hr/>
Stand 31 december	673.302	673.425

6.1. Verzekeringsmaatschappijen

	31-12-2008	31-12-2007
Nationale Nederlanden	278.570	559.978

6.2. Overige schulden

	31-12-2008	31-12-2007
Nog te betalen kosten	41.816	25.284

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(in euro's)

7. Beleggingsresultaten

	Directe beleggings- opbrengsten 2008	Indirecte beleggings- opbrengsten 2008	Kosten vermogens- beheer 2008	Totaal 2008	Totaal 2007
Obligaties	202.916	199.170	-	402.086	78.214
Leningen op schuldbekentenis	1.199	86	-	1.285	- 288
Aandelen	-	-484.363	-	-484.363	5.428
Overige beleggingen	1.230	-	-	1.230	2.966
Overige	405	-	-24.918	- 24.513	-18.988
	205.750	-285.107	-24.918	-104.275	67.332

8. Koopsom indexatie Nationale-Nederlanden

	2008	2007
Indexatie 1 januari volgend boekjaar van de aan Nationale-Nederlanden overgedragen nabestaandenpensioenen	323.888	556.407

9. Administratiekosten

	2008	2007
Administratiekosten	13.848	13.567
Extra administratiekosten	3.130	1.400
Accountant inzake controle	12.126	10.985
Actuaris	11.104	18.312
Overige kosten	11.505	273
	51.713	44.537

Ingevolge artikel 382a Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek wordt gemeld dat de accountantskosten inzake controle als hiervoor opgenomen geheel betrekking hebben op onderzoek van de jaarrekening.

E. Overige gegevens

STATUTAIRE WINSTBESTEMMING

Conform artikel 13.4 van de statuten van het pensioenfonds zullen, indien de middelen waarover het fonds beschikt groter zijn dan benodigd is voor de dekking van de administratie- en andere kosten van het pensioenfonds en behoudens de vorming van de normale reserves ter dekking van voorziene en onvoorziene uitgaven, bij voorkeur worden bestemd tot het doen van van jaar tot jaar vast te stellen en toe te kennen aanvullende uitkeringen ter bescherming tegen stijging van de kosten van levensonderhoud.

Aan het bestuur van Stichting Pensioenfonds Nederlandse Orde
van Advocaten (in liquidatie)

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag op pagina 12 tot en met 22 opgenomen jaarrekening 2008 van Stichting Pensioenfonds Nederlandse Orde van Advocaten te 's-Gravenhage bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de winst-en-verliesrekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat

SvK-e0148911u-av

PricewaterhouseCoopers is de handelsnaam van onder meer de volgende vennootschappen: PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287) en PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289). Op diensten verleend door deze vennootschappen zijn Algemene Voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Deze Algemene Voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam en ook in te zien op www.pwc.com/nl

zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Nederlandse Orde van Advocaten per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 11 januari 2010
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

S.A. van Kempen RA